

Välfärdsområdesstyrelsen 13.11.2023 § 182

§ 182

Lämnande av utlåtande till finansministeriet om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområden och vissa andra lagar som har samband med den

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Yli-Koski Elina
Ihamäki Veli-Pekka
Vehmas Nico
Rajahalme Ville

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar lämna följande utlåtande till finansministeriet om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområden och vissa andra lagar som har samband med den:

UTVECKLINGEN AV VÄLFÄRDSOMRÅDENAS EKONOMISKA STYRNING BÖR UNDANRÖJA DEN NUVARANDE KONFLIKTEN MELLAN STYRNINGEN AV VERKSAMHETEN OCH EKONOMIN

Kriterierna för utvärderingsförfarandet uppfylls för alla välfärdsområden genast under de första verksamhetsåren. Detta underminerar hela styrsystemets trovärdighet. Staten bör ta det finansieringsunderskott i inledningsskedet som inte beror på välfärdsområdenas åtgärder eller passivitet på allvar. Kriterierna för balansering i finansieringslagen och nivån på finansieringen bör korrigeras så att de är realistiska. Staten måste nu stödja välfärdsområdena i realiseringen av fördelarna med den omfattande reformen.

Enligt regeringsprogrammet bemyndigas Finansministeriet att i och med lagändringarna ingripa på förhand i situationer där välfärdsområdenas ekonomiska förvaltning äventyras avsevärt. Finansministeriet har dock inget ansvar för att den lagstadgade servicenivån uppnås. Det går inte att skilja mellan ekonomiskt ansvar och det lagstadgade ansvaret för tjänsterna. Man bör därför noga överväga hur man i den ekonomiska styrningen betonar uppmuntran i stället för att riskera att få ett "gult kort" eller bli föremål för en utvärdering. Alltför stora hot i förfarandena kan leda till bristande förtroende.

SYNUNKTER PÅ ÄNDRINGARNA I 11 § I LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (UPPFÖLJNING, STYRNING OCH LAGLIGHETSÖVERVAKNING AV VÄLFÄRDSOMRÅDEN)

- Västra Nylands välfärdsområde understöder i princip att den allmänna styrningen av välfärdsområdenas ekonomi koncentreras till Finansministeriet och att överlappande delegationer och arbetsgrupper slås samman.

- Välfärdsområdet påpekar att det bör göras en mycket kritisk bedömning av ordnandet av omfattande närvaromöten som omfattar till exempel alla välfärdsområdesdirektörer och de statstjänstemän som ansvarar för styrningen, och mötenas resultat (inkl. tidsanvändning och kostnader) bör utredas.

- I bästa fall skulle en stärkt samordning av Finansministeriet bidra till att undanröja den nuvarande konflikten mellan styrningen av verksamhet och ekonomi.
- Bestämmelserna om Finansministeriets, Social- och hälsovårdsministeriets och Inrikesministeriets styrningsbehörighet ska samlas i välfärdsområdeslagen.
- Välfärdsområdet anser det nödvändigt att även representanter för välfärdsområdena utses till beredningsgruppen för ändringar i författningar och verksamhetssätt i anslutning till styrningen av välfärdsområdena.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpo föreskrivs det att samordningen av styrningen av välfärdsområdena ska skötas av Finansministeriet, och i anslutning till detta stärks ministeriets resurser. Under ledning av Finansministeriet följer Social- och hälsovårdsministeriet, Inrikesministeriet och Finansministeriet samt andra myndigheter upp och utvärderar effekterna, lönsamheten och resultaten av välfärdsområdenas verksamhet. För styrningen av välfärdsområdenas ekonomi skapas ett nytt förhandsförfarande för effektiviserad ekonomisk styrning av välfärdsområdena. Regeringen utvecklar också genom andra åtgärder välfärdsområdenas utvärderingsförfarande för att förbättra finansieringsmodellens trovärdighet. För beredningen av ändringarna i styrningen har en beredningsgrupp tillsatts i slutet av augusti 2023.

Enligt förslaget ska Finansministeriet samordna styrningen av välfärdsområdena i statsrådet. Av motiveringen till utkastet till regeringsproposition framgår att om lagstiftningen inte ändras, strävar man i vilket fall som helst till att främja den interna samordningen inom statsrådet utan författningsändringar. Då baserar sig de uppgifter och åtgärder som anknyter till samordningen av Finansministeriets styrning endast på motiveringen till 11 § i lagen om välfärdsområden, där Finansministeriets roll i styrningen som den är för närvarande konstateras. Västra Nylands välfärdsområde anser att det gällande konstaterandet av en verksamhetsmodell som baserar sig på motiveringen till regeringspropositionen inte är tillräckligt. Det är värt att understöda att skrivningarna om Finansministeriets, Social- och hälsovårdsministeriets och Inrikesministeriets styrningsbehörighet samlas i välfärdsområdeslagen.

Styrningsändringarna kan också ses i ett bredare perspektiv med tanke på välfärdsområdenas självstyrelse och medborgarnas demokrati. Den statliga styrningen av välfärdsområdena kan inte gå så långt att den i själva verket helt och hållet åsidosätter den styrande makten för det valda organet. Åtstramningen av styrningen kan äventyra den självstyrande ställningen och därmed utgöra en konstitutionell fråga. Om den beslutanderätt och det deltagande som hör till demokratin begränsas mycket i fråga om ekonomin är det inte längre fråga om självstyre.

Välfärdsområdet inser hur allvarligt hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna är och är för sin del berett att hitta lösningar för att stävja kostnadsökningen. Åtgärder har redan vidtagits. Nu behövs det tillräckligt med tid för att åtgärdernas effekter ska synas.

SYN PÅ 12 A § SOM SKA FOGAS TILL LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (RIKSOMFATTANDE MÅL FÖR VÄLFÄRDSOMRÅDENAS UPPGIFTER)

- Välfärdsområdet anser att den ökning av målen för kostnadseffektiviteten i verksamheten och digitaliseringen som föreslås i propositionen är en bra precisering av de riksomfattande målen.

- I beredningen av de riksomfattande målen samt indikatorer för verksamheten, kostnaderna och resurserna i anslutning till dem ska välfärdsområdena vara representerade.
- Omfattningen av styrningen av anskaffningen av informationshanteringssystem och motiveringarna till propositionen är problematiska med tanke på välfärdsområdenas självstyrelse.

Välfärdsområdenas riksomfattande mål

De riksomfattande målen är ett centralt verktyg för strategisk styrning av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf om de riksomfattande målen för välfärdsområdenas uppgifter. Paragrafen avses ersätta de nuvarande paragraferna i lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet. Till målen fogas dessutom effektivitetsmål för den ekonomiska styrningen av välfärdsområdena och mål för digitaliseringen.

I bägge nämnda lagar föreskrivs för närvarande särskilt om de riksomfattande målen för social- och hälsovården och räddningsväsendet, vilka båda fastställs av statsrådet för varje fyraårsperiod. I stället för de nuvarande separata målen ska statsrådet minst vart fjärde år fastställa enhetliga riksomfattande mål för välfärdsområdenas uppgifter.

Målen ska fortfarande beredas vid Social- och hälsovårdsministeriet och Inrikesministeriet, men Finansministeriet ska samordna beredningen och svara för att målen presenteras för statsrådet. Den delegation för välfärdsområden som avses i 13 § i lagen om välfärdsområden ska främja uppnåendet av de riksomfattande målen för välfärdsområdenas uppgifter och lägga fram förslag om dem samt behandla ministeriernas initiativ enligt 12 a § 4 mom. och välfärdsområdenas förslag till ändring av dem.

Styrning av utvecklingen av informationshantering och digitalisering

Enligt den föreslagna punkt 3 i de riksomfattande målen för välfärdsområdenas uppgifter ska målen i fortsättningen innehålla mål för utvecklingen av informationshantering och digitalisering. Enligt motiveringen till propositionen kan välfärdsområdena anvisas att anskaffa särskilt omfattande informationssystem på samarbetsområdesnivå när det främjar andra riksomfattande mål för de tjänster och funktioner som produceras på samarbetsområdesnivå eller när det bedöms vara totalekonomiskt fördelaktigt. Dessutom kan välfärdsområdena styras att använda sådana lösningar som redan finns tillgängliga nationellt eller som genomförts på samarbetsområdesnivå.

Västra Nylands välfärdsområde anser att styrningen på strategisk nivå av informationshantering och utveckling av digitaliseringen är värd att understöda och ligger i linje med finansministeriets skyldighet enligt informationshanteringslagen (906/2019) att ge allmänna riktlinjer för främjande av interoperabiliteten mellan gemensamma datalager och informationssystem.

Det är tills vidare oklart hur välfärdsområdenas och samarbetsområdenas mål ska beaktas vid omfattande konkurrensutsättningar och hur konkurrensutsättningen kan motiveras. En alltför omfattande konkurrensutsättning kan också oavsiktligt begränsa marknaden. IKT-konkurrensutsättningar hör till välfärdsområdets självstyrande beslutsfattande. Omfattningen av styrningen av anskaffningen av system och motiveringarna till propositionen är problematiska med tanke på välfärdsområdenas

självstyrelse.

SYN PÅ ÄNDRINGARNA I 13 § I LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (VÄLFÄRDSOMRÅDESDELEGATION)

- Valfärdsområdet anser att den ändring som syftar till att koncentrera delegationerna och minska överlappningarna är motiverad.
- I synnerhet anser valfärdsområdet att det behövs en tydlig kanal för att behandla behövliga ändringar i lagstiftningen om valfärdsområdenas uppgifter.
- Valfärdsområdenas faktiska möjligheter att påverka valfärdsområdenas riksomfattande mål, finansiering och lagstiftning ska garanteras i den nya strukturen.
- I valfärdsområdesdelegationens verksamhet ska man de facto beakta frågor som gäller räddningsväsendet, eftersom delegationen också ska omfatta en delegation för räddningsväsendet.

I enlighet med propositionen ska den nuvarande delegationen för valfärdsområdenas ekonomi och förvaltning (Hythanek), delegationen för social- och hälsovården och delegationen för räddningsväsendet ersättas med valfärdsområdesdelegationen, vars centrala ansvar ska omfatta båda delegationernas och deras sektioners uppgifter, såsom prognostisering och uppföljning av verksamheten och ekonomin, främjande av uppnåendet av de riksomfattande målen, framläggande av förslag till mål och behandling av ändringsförslag, behandling av behoven att utveckla lagstiftningen om valfärdsområdenas uppgifter samt främjande och behandling av samarbetet och arbetsfördelningen mellan riksomfattande och regionala aktörer.

Utvecklingen av räddningsväsendet ska ingå i valfärdsområdesdelegationens verksamhet

I fråga om delegationens uppgifter presenteras i punkt 5: "främja samarbetet mellan riksomfattande och regionala aktörer samt behandlar arbetsfördelningen och samarbetet inom samarbetsområdena för social- och hälsovården". I den föreslagna formen omfattar valfärdsområdesdelegationens verksamhet inte räddningsverksamhet och räddningsväsendet.

Avsikten är att i delegationen för räddningsväsendet i enlighet med den gällande lagstiftning som träder i kraft 1.1.2024 diskutera bland annat de uppgifter inom räddningsväsendet som anvisas samarbetsområdet, eventuellt de specialuppgifter som anvisats ett eller flera räddningsverk (till valfärdsområdet) och deras avtal och betalningsrörelse samt att diskutera ledningscentralens och lägesbildsverksamhetens verksamhet inom samarbetsområdet. Dessutom har det förts diskussioner om lämnande och mottagande av internationellt bistånd, arrangemang för bekämpning av miljöskador till havs, hantering av ruinräddningskunskap och så vidare. Diskussioner och avtal om dessa teman ska i fortsättningen de facto samordnas med valfärdsområdesdelegationens uppgifter.

I enlighet med propositionen upphävs lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) delvis, och bestämmelser om de frågor som ingår i den ska i fortsättningen finnas i lagen om valfärdsområden. Detta förutsätter att frågor som gäller räddningsväsendet beaktas vid valfärdsområdesförhandlingarna.

I delegationens sammansättning föreslås att valfärdsområdena, HUS-sammanslutningen, Helsingfors stad och finansministeriet samt de ministerier som svarar för styrningen av valfärdsområdenas uppgifter ska vara representerade. När det gäller valfärdsområdena är det

ändamålsenligt att kalla in företrädare också för räddningsväsendets del, så att också styrningen av räddningsväsendet hålls kvar i helheten.

SYN PÅ 13 A § SOM SKA FOGAS TILL LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (FÖRHANDLINGAR MED VÄLFÄRDSOMRÅDET)

Förhandlingarna bör vara ett genuint sätt att styra social- och hälsovården och räddningsväsendet som ett system på nationell strategisk nivå.

- Finansiering och lagstiftning är de allra viktigaste metoderna för styrning av välfärdsområdena. Därför bör dessa teman också diskuteras i två riktningar vid förhandlingarna, där till exempel välfärdsområdena kan lyfta fram missförhållanden som de observerat.

- Vid välfärdsområdesförhandlingarna, liksom vid den övriga styrningen av välfärdsområdena, ska man noggrant beakta skillnaderna mellan den strategiska och den operativa styrningen. Principen för förhandlingar bör i första hand vara en dialog om långsiktig utveckling och långsiktiga mål. Aktuella problem bör åtgärdas, men det finns mer ändamålsenliga kanaler för detta, såsom tillsynsmyndighetens verksamhet.

- Tidsplanen för förhandlingarna ska samordnas med offentliggörandet av de utredningar som föregår förhandlingarna (särskilt när det gäller räddningsväsendet).

Tidsplan och innehåll för förhandlingarna

I fortsättningen vore det förnuftigt att anpassa tidtabellen för förhandlingarna till tidtabellen för välfärdsområdets ekonomiplanering. Utredningar som görs före förhandlingarna (både social- och hälsovården och räddningsväsendet) ska finnas tillgängliga i god tid före förhandlingarna. Till exempel hösten 2023 ska inrikesministeriets årliga utredning om läget för räddningsväsendets tjänster och ekonomi lämnas senast den 25 november, men inrikesministeriets välfärdsområdesförhandlingar för Västra Nylands del sker dock redan den 22 november.

Välfärdsområdet påpekar att det i räddningsväsendets årsredovisning eller motsvarande offentliga handlingar inte ska begäras sådana detaljerade uppgifter som är sekretessbelagda i enlighet med 24 § 8 punkten i offentlighetslagen.

Välfärdsområdet anser att man bör överväga om förhandlingarna ska genomföras årligen.

Behandling

Under behandlingen ändrade föredraganden sitt beslutsförslag enligt följande:

ett nytt avsnitt läggs till under rubriken "SYN PÅ ÄNDRINGARNA I 13 § I LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (VÄLFÄRDSOMRÅDESDELEGATION)":

- I välfärdsområdenas finansiering, ekonomiska styrning och välfärdsområdesförhandlingar ska Nylands särlösning beaktas.

Ledamot Uusitalo anlände till sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 11.09.

Direktören för lokaltjänster Purmonen och ledande sakkunnig Nico Vehmas avlägsnade sig från sammanträdet efter behandlingen av detta ärende kl. 11.21.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutade enhälligt lämna följande utlåtande till finansministeriet om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområden och vissa andra lagar som har samband med den:

UTVECKLINGEN AV VÄLFÄRDSOMRÅDENAS EKONOMISKA STYRNING BÖR UNDANRÖJA DEN NUVARANDE KONFLIKTEN MELLAN STYRNINGEN AV VERKSAMHETEN OCH EKONOMIN

Kriterierna för utvärderingsförfarandet uppfylls för alla välfärdsområden genast under de första verksamhetsåren.

Detta underminerar hela styrsystemets trovärdighet.

Staten bör ta det finansieringsunderskott i inledningsskedet som inte beror på välfärdsområdenas åtgärder eller passivitet på allvar.

Kriterierna för balansering i finansieringslagen och nivån på finansieringen bör korrigeras så att de är realistiska.

Staten måste nu stödja välfärdsområdena i realiseringen av fördelarna med den omfattande reformen.

Enligt regeringsprogrammet bemyndigas Finansministeriet att i och med lagändringarna ingripa på förhand i situationer där välfärdsområdenas ekonomiska förvaltning äventyras avsevärt.

Finansministeriet har dock inget ansvar för att den lagstadgade servicenivån uppnås.

Det går inte att skilja mellan ekonomiskt ansvar och det lagstadgade ansvaret för tjänsterna.

Man bör därför noga överväga hur man i den ekonomiska styrningen betonar uppmuntran i stället för att riskera att få ett "gult kort" eller bli föremål för en utvärdering.

Alltför stora hot i förfarandena kan leda till bristande förtroende.

SYNPUNKTER PÅ ÄNDRINGARNA I 11 § I LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (UPPFÖLJNING, STYRNING OCH LAGLIGHETSÖVERVAKNING AV VÄLFÄRDSOMRÅDEN)

- Västra Nylands välfärdsområde understöder i princip att den allmänna styrningen av välfärdsområdenas ekonomi koncentreras till Finansministeriet och att överlappande delegationer och arbetsgrupper slås samman.

- Välfärdsområdet påpekar att det bör göras en mycket kritisk bedömning av ordnandet av omfattande närvaromöten som omfattar till exempel alla välfärdsområdesdirektörer och de statstjänstemän som ansvarar för styrningen, och mötenas resultat (inkl. tidsanvändning och kostnader) bör utredas.

- I bästa fall skulle en stärkt samordning av Finansministeriet bidra till att undanröja den nuvarande konflikten mellan den funktionella och den ekonomiska styrningen.

- Bestämmelserna om Finansministeriets, Social- och hälsovårdsministeriets och Inrikesministeriets styrningsbehörighet ska samlas i välfärdsområdeslagen.

- Välfärdsområdet anser det nödvändigt att även representanter för välfärdsområdena utses till beredningsgruppen för ändringar i författningar och verksamhetssätt i anslutning till styrningen av välfärdsområdena.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpo föreskrivs det att samordningen av styrningen av välfärdsområdena ska skötas av Finansministeriet, och i anslutning till detta stärks ministeriets resurser. Under ledning av Finansministeriet följer Social- och hälsovårdsministeriet, Inrikesministeriet och Finansministeriet samt

andra myndigheter upp och utvärderar effekterna, lönsamheten och resultaten av välfärdsområdenas verksamhet.

För styrningen av välfärdsområdenas ekonomi skapas ett nytt förhandsförfarande för effektiviserad ekonomisk styrning av välfärdsområdena.

Regeringen utvecklar också genom andra åtgärder välfärdsområdenas utvärderingsförfarande för att förbättra finansieringsmodellens trovärdighet.

För beredningen av ändringarna i styrningen har en beredningsgrupp tillsatts i slutet av augusti 2023.

Enligt förslaget ska Finansministeriet samordna styrningen av välfärdsområdena i statsrådet.

Av motiveringen till utkastet till regeringsproposition framgår att om lagstiftningen inte ändras, strävar man i vilket fall som helst efter att främja den interna samordningen inom statsrådet utan författningsändringar. Då baserar sig de uppgifter och åtgärder som anknyter till samordningen av Finansministeriets styrning endast på motiveringen till 11 § i lagen om välfärdsområden, där Finansministeriets roll i styrningen som den är för närvarande konstateras. Västra Nylands välfärdsområde anser att det gällande konstaterandet av en verksamhetsmodell som baserar sig på motiveringen till regeringspropositionen inte är tillräckligt. Det är värt att understöda att skrivningarna om Finansministeriets, Social- och hälsovårdsministeriets och Inrikesministeriets styrningsbehörighet samlas i välfärdsområdeslagen.

Styrningsändringarna kan också ses i ett bredare perspektiv med tanke på välfärdsområdenas självstyrelse och medborgarnas demokrati.

Den statliga styrningen av välfärdsområdena i kan inte gå så långt att den i själva verket helt och hållet åsidosätter den styrande makten för det valda organet.

Åtstramningen av styrningen kan äventyra den självstyrande ställningen och därmed utgöra en konstitutionell fråga.

Om den beslutanderätt och det deltagande som hör till demokratin begränsas mycket i fråga om ekonomin är det inte längre fråga om självstyre.

Välfärdsområdet inser hur allvarligt hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna är och är för sin del berett att hitta lösningar för att stävja kostnadsökningen. Åtgärder har redan vidtagits. Nu behövs det tillräckligt med tid för att åtgärdernas effekter ska synas.

SYN PÅ 12 A § SOM SKA FOGAS TILL LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (RIKSOMFATTANDE MÅL FÖR VÄLFÄRDSOMRÅDENAS UPPGIFTER)

- Välfärdsområdet anser att den ökning av målen för kostnadseffektiviteten i verksamheten och digitaliseringen som föreslås i propositionen är en bra precisering av de riksomfattande målen.

- I beredningen av de riksomfattande målen samt indikatorer och indikatorer för verksamheten, kostnaderna och resurserna i anslutning till dem ska välfärdsområdena vara representerade.

- Omfattningen av styrningen av anskaffningen av informationshanteringssystem och motiveringarna till propositionen är problematiska med tanke på välfärdsområdenas självstyrelse.

Välfärdsområdenas riksomfattande mål

De riksomfattande målen är ett centralt verktyg för strategisk styrning av social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf om de riksomfattande

målen för välfärdsområdenas uppgifter.

Paragrafen avses ersätta de nuvarande paragraferna i lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet.

Till målen fogas dessutom effektivitetsmål för den ekonomiska styrningen av välfärdsområdena och mål för digitaliseringen. I bägge nämnda lagar föreskrivs för närvarande särskilt om de riksomfattande målen för social- och hälsovården och räddningsväsendet, vilka båda fastställs av statsrådet för varje fyraårsperiod. I stället för de nuvarande separata målen ska statsrådet minst vart fjärde år fastställa enhetliga riksomfattande mål för välfärdsområdenas uppgifter.

Målen ska fortfarande beredas vid Social- och hälsovårdsministeriet och Inrikesministeriet, men Finansministeriet ska samordna beredningen och svara för att målen presenteras för statsrådet. Den delegation för välfärdsområden som avses i 13 § i lagen om välfärdsområden ska främja uppnåendet av de riksomfattande målen för välfärdsområdenas uppgifter och lägga fram förslag om dem samt behandla ministeriernas initiativ enligt 12 a § 4 mom. och välfärdsområdenas förslag till ändring av dem.

Styrning av utvecklingen av informationshantering och digitalisering

Enligt den föreslagna punkt 3 i de riksomfattande målen för välfärdsområdenas uppgifter ska målen i fortsättningen innehålla mål för utvecklingen av informationshantering och digitalisering. Enligt motiveringen till propositionen kan välfärdsområdena anvisas att anskaffa särskilt omfattande informationssystem på samarbetsområdesnivå när det främjar andra riksomfattande mål för de tjänster och funktioner som produceras på samarbetsområdesnivå eller när det bedöms vara totalekonomiskt fördelaktigt. Dessutom kan välfärdsområdena styras att använda sådana lösningar som redan finns tillgängliga nationellt eller som genomförts på samarbetsområdesnivå.

Västra Nylands välfärdsområde anser att styrningen på strategisk nivå av informationshantering och utveckling av digitaliseringen är värd att understöda och ligger i linje med finansministeriets skyldighet enligt informationshanteringslagen (906/2019) att ge allmänna riktlinjer för främjande av interoperabiliteten mellan gemensamma datalager och informationssystem.

Det är tills vidare oklart hur välfärdsområdenas och samarbetsområdenas mål ska beaktas vid omfattande konkurrensutsättningar och hur konkurrensutsättningen kan motiveras. En alltför omfattande konkurrensutsättning av kan också oavsiktligt begränsa marknaden. IKT-konkurrensutsättningar hör till välfärdsområdets självstyrande beslutsfattande. Omfattningen av styrningen av anskaffningen av system och motiveringarna till propositionen är problematiska med tanke på välfärdsområdenas självstyrelse.

SYN PÅ ÄNDRINGARNA I 13 § I LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (VÄLFÄRDSOMRÅDESDELEGATION)

- Välfärdsområdet anser att den ändring som syftar till att koncentrera delegationerna och minska överlappningarna är motiverad.
- I synnerhet anser välfärdsområdet att det behövs en tydlig kanal för att behandla behövliga ändringar i lagstiftningen om välfärdsområdenas uppgifter.

- Valfärdsområdenas faktiska möjligheter att påverka valfärdsområdenas riksomfattande mål, finansiering och lagstiftning ska garanteras i den nya strukturen.
- I valfärdsområdesdelegationens verksamhet ska man de facto beakta frågor som gäller räddningsväsendet, eftersom delegationen också ska omfatta en delegation för räddningsväsendet.
- I valfärdsområdenas finansiering, ekonomiska styrning och valfärdsområdesförhandlingar ska Nylands särlösning beaktas.

I enlighet med propositionen ska den nuvarande delegationen för valfärdsområdenas ekonomi och förvaltning (Hythanek), delegationen för social- och hälsovården och delegationen för räddningsväsendet ersättas med valfärdsområdesdelegationen, vars centrala ansvar ska omfatta båda delegationernas och deras sektioners uppgifter, såsom prognostisering och uppföljning av verksamheten och ekonomin, främjande av uppnåendet av de riksomfattande målen, framläggande av förslag till mål och behandling av ändringsförslag, behandling av behoven att utveckla lagstiftningen om valfärdsområdenas uppgifter samt främjande och behandling av samarbetet och arbetsfördelningen mellan riksomfattande och regionala aktörer.

Utvecklingen av räddningsväsendet ska ingå i valfärdsområdesdelegationens verksamhet

I fråga om delegationens uppgifter presenteras i punkt 5: "främja samarbetet mellan riksomfattande och regionala aktörer samt behandlar arbetsfördelningen och samarbetet inom samsamarbetsområdena för social- och hälsovården". I den föreslagna formen omfattar valfärdsområdesdelegationens verksamhet inte räddningsverksamhet och räddningsväsendet.

Avsikten är att i delegationen för räddningsväsendet i enlighet med den gällande lagstiftning som träder i kraft 1.1.2024 diskutera bland annat de uppgifter inom räddningsväsendet som anvisas samsamarbetsområdet, eventuellt de specialuppgifter som anvisats ett eller flera räddningsverk (till valfärdsområdet) och deras avtal och betalningsrörelse samt att diskutera ledningscentralens och lägesbildsverksamhetens verksamhet inom samsamarbetsområdet. Dessutom har det förts diskussioner om lämnande och mottagande av internationellt bistånd, arrangemang för bekämpning av miljöskador till havs, hantering av ruinräddningskunskap och så vidare. Diskussioner och avtal om dessa teman ska i fortsättningen de facto samordnas med valfärdsområdesdelegationens uppgifter.

I enlighet med propositionen upphävs lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) delvis, och bestämmelser om de frågor som ingår i den ska i fortsättningen finnas i lagen om valfärdsområden. Detta förutsätter att frågor som gäller räddningsväsendet beaktas vid valfärdsområdesförhandlingarna.

I delegationens sammansättning föreslås att valfärdsområdena, HUS-sammanslutningen, Helsingfors stad och finansministeriet samt de ministerier som svarar för styrningen av valfärdsområdenas uppgifter ska vara representerade. När det gäller valfärdsområdena är det ändamålsenligt att kalla in företrädare också för räddningsväsendets del, så att också styrningen av räddningsväsendet hålls kvar i helheten.

SYN PÅ 13 A § SOM SKA FOGAS TILL LAGEN OM VÄLFÄRDSOMRÅDEN (FÖRHANDLINGAR MED VÄLFÄRDSOMRÅDET)

Förhandlingarna bör vara ett genuint sätt att styra social- och

hälsovården och räddningsväsendet som ett system på nationell strategisk nivå.

- Finansiering och lagstiftning är de allra viktigaste metoderna för styrning av välfärdsområdena.

Därför bör dessa teman också diskuteras i två riktningar vid förhandlingarna, där till exempel välfärdsområdena kan lyfta fram missförhållanden som de observerat.

- Vid välfärdsområdesförhandlingarna, liksom vid den övriga styrningen av välfärdsområdena, ska man noggrant beakta skillnaderna mellan den strategiska och den operativa styrningen.

Principen för förhandlingar bör i första hand vara en dialog om långsiktig utveckling och långsiktiga mål.

Aktuella problem bör åtgärdas, men det finns mer ändamålsenliga kanaler för detta, såsom tillsynsmyndighetens verksamhet.

- Tidsplanen för förhandlingarna ska samordnas med offentliggörandet av de utredningar som föregår förhandlingarna (särskilt när det gäller räddningsväsendet).

Tidsplan och innehåll för förhandlingarna

I fortsättningen vore det förnuftigt att anpassa tidtabellen för förhandlingarna till tidtabellen för välfärdsområdets ekonomiplanering. Utredningar som görs före förhandlingarna (både social- och hälsovården och räddningsväsendet) ska finnas tillgängliga i god tid före förhandlingarna. Till exempel hösten 2023 ska inrikesministeriets årliga utredning om läget för räddningsväsendets tjänster och ekonomi lämnas senast den 25 november, men inrikesministeriets välfärdsområdesförhandlingar för Västra Nylands del sker dock redan den 22 november.

Välfärdsområdet påpekar att det i räddningsväsendets årsredovisning eller motsvarande offentliga handlingar inte ska begäras sådana detaljerade uppgifter som är sekretessbelagda i enlighet med 24 § 8 punkten i offentlighetslagen.

Välfärdsområdet anser att man bör överväga om förhandlingarna ska genomföras årligen.

Redogörelse

Finansministeriet har begärt ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområden och av vissa andra lagar som har samband med den.

I propositionen föreslås det att lagen om välfärdsområden, lagen om ordnande av social- och hälsovård, lagen om ordnande av räddningsväsendet och lagen om ordnande av social- och hälsovård och räddningsväsendet i Nyland ändras.

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om delegationer och förhandlingar mellan välfärdsområdena och staten samt om statsrådets riksomfattande strategiska mål förenhetligas och att bestämmelserna flyttas från lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet till lagen om välfärdsområden. Till lagen om välfärdsområden skulle fogas preciserade bestämmelser om finansministeriets uppgifter i styrningen av välfärdsområdena.

Enligt 41 § 26 punkten i förvaltningsstadgan ska välfärdsområdesstyrelsen besluta om givande av utlåtanden i viktiga frågor som gäller hela välfärdsområdet.

Bilagor

Tilläggsmaterial

För kännedom

Beslutshistoria